

NIEUWSBRIEF

'MGR. SCHRAVEN EN GEZELLEN'

Jaargang 10, nummer 54

nr. 1 2018

Uitgave van de 'Mgr. Schraven Stichting'

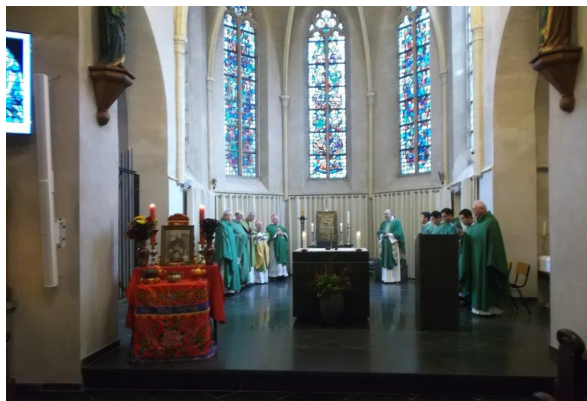
---

1. MIS VOOR EEN ONBEKENDE BISCHOP

Artikel uit Dagblad Trouw van woensdag 11 oktober 2017
tekst Stijn Fens

Tachtig jaar geleden werd de Limburger Frans Schraven in China vermoord. In zijn eigen Broekhuizenvorst is de bisschop vrij onbekend, maar veel Chinezen zien hem als een heilige . Wie weet wordt hij zalig.

Een half uur voor aanvang van de zondagse mis is de Heilige Naam van Jezuskerk in Broekhuizenvorst nog behoorlijk leeg. Dat is een beetje vreemd. De mis staat in het teken van misschien wel de beroemdste inwoner van het dorp. Een meer dan levensgrote foto van hem hangt aan de kerk. Een streng kijkende bisschop met een lange baard.

Maar Broekhuizenvorst loopt niet uit voor monseigneur Frans Schraven die hier, zo'n vijftien kilometer boven Venlo, is opgegroeid. En dat terwijl er vanwege de tachtigste 'verjaardag' van de moord op hem een heus 'weekend' rondom de bisschop is georganiseerd met een wandeling langs het tien kilometerlange Schravenpad, de jaarlijkse Schravenlezing en –toch wel het hoogtepunt- een eucharistieviering met maar liefst drie bisschoppen.

Als de klokken van de kerk luiden, stromen de mensen mondjesmaat binnen. Onder hen ook Frans Wiertz van, bisschop van Roermond die juist twee dagen ervoor maakte heeft bekend gemaakt dat hij op 2 december van dit terugtreedt als bisschop. Het is zijn laatste officiële bezoek aan Broekhuizenvorst. Verder is ook de nuntius Aldo Cavalli er, hij is zeg naar de ambassadeur van het Vaticaan in ons land. Hij krijgt van Harry Schraven –achterneef van de betreurde bisschop - een rondleiding door de gedachteniskapel die voor Schraven en zijn acht metgezellen die met hem de dood vonden, is ingericht. Met gepaste aandacht kijkt de Italiaanse aartsbisschop naar de inhoud van de vitrines, waaronder een 'typisch Chinees kazuifel', het bisschopskruis van Schraven alsmede een

geheimzinnig doosje. Hierin zit as van monseigneur Schraven en zijn acht gezellen. “Er moet wat as van hem tussen zitten”, zegt zijn achterneef. “Maar echt zeker weten we het niet.”

Harry Schraven is voorzitter van de Mgr. Schravenstichting die negen jaar geleden werd opgericht om de vermoorde bisschop meer bekendheid te geven. “Hij is vergeten en wij proberen hem uit het vergeetboek te halen, onder meer door deze kapel in te richten. Als familie wisten wij wel dat hij gestorven was, maar niet hoe. Mijn achterneef Vincent Hermans heeft ontdekt dat mijn oudoom is vermoord omdat hij vluchtelingen op zijn terrein liet wonen, toen de Japanners in 1937 bezette. Die wilden de vrouwen die onder zijn hoede waren, hebben als troostmeisjes. Dat heeft hij geweigerd en is met zijn staf weggevoerd en levend verbrand.”

Uiteindelijk stroomt de kerk, waar bisschop Schraven 118 jaar geleden zijn eerste mis opdroeg, nog redelijk vol. Als de eucharistieviering bijna moet gaan beginnen, ontstaat er enige consternatie. Het Engels misboek dat nodig is omdat de nuntius het Nederlands onvoldoende machtig is, blijkt verdwenen. Het ligt in zijn auto, maar zijn chauffeur is net even tanken. Uiteindelijk wordt besloten de mis voor het grootste gedeelte in het Nederlands te doen en tien minuten later dan gepland loopt een stoet van bisschoppen en priesters de kerk in. Onder hen vier Chinese priesters die in België studeren. Terwijl de door het pad naar voren lopen zingt het koor: “Aan uw macht, Heer, is alles onderworpen en niemand kan uw wil verstaan.” Links van het priesterkoor staat een foto van monseigneur Schraven in een erehaag van bloemen. Zo is hij toch een beetje fysiek aanwezig.

Achterin de kerk zit pater Henk de Cuijper, net als Schraven lazarist en leraar in China. Met zijn lange grijze baard, lijkt hij sprekend op zijn beroemde medebroeder. “Ik kom Chinese katholieken tegen die mij vertellen dat ze elke dag tot monseigneur Schraven bidden. Hier is dat anders. Ik begrijp dat wel. Wij zijn missionarissen, ooit lang geleden uitgezonden. Zelf kom ik uit Amsterdam. Wie kent mij daar nog?”

En zo staat deze zondag de onbekende held van Broekhuizenvorst anderhalf uur lang in de schijnwerpers. De parochianen van het dorp luisteren naar de nuntius die in moeilijk verstaanbaar Engels bisschop Schraven prijst voor zijn martelaarschap. Ze horen bisschop Wiertz zeggen dat de wereld is omgekeerd. Nu zijn wij een missieland en wie weet komen over tientallen jaren wel Chinese missionarissen hier het geloof verkondigen. En ze zien hoe de vier Chinese priesters op indrukwekkende wijze met een speciaal ritueel uit hun vaderland de bisschop eren. Met bloemen en wierook en een Onzevader in het Chinees. En tenslotte lopen ze weer naar buiten waar de fanfare van Broekhuizenvorst en Ooyen een muzikale eerbetoon brengt aan Schraven. Van een afstandje kijken buurtbewoners toe. “Het is allemaal mooi hoor”, zegt parochiaan Toine Smits. “Mijn vader heeft bisschop Schraven goed gekend en wel eens over hem verteld. Maar al die aandacht komt wel laat.”

Maar misschien niet te laat, zegt achterneef Vincent Hermans. Natuurlijk is hij verdrietig dat de inwoners van Broekhuizenvorst het vandaag een beetje lieten afweten. Gisteren vertrok Hermans met een groep van zo'n twintig pelgrims naar China om daar de herdenking nog eens over te doen. Daar zal de kerk vol zitten. Het is geen gemakkelijke reis, want de katholieke kerk staat in China onder strikte controle van de staat. Hermans heeft goed nieuws over het zaligverklaringproces van Schraven, de eerste stap op weg naar zijn heiligverklaring. De Congregatie voor de Heiligverklaringen in Rome heeft het dossier dat over de bisschop is samengesteld officieel goedgekeurd. “De weg is nog lang, maar we zijn een heel eind”, zegt Hermans. “Wie weet is hij over een paar jaar wel zalig en

krijgt monseigneur Schraven weer wat publiciteit. Hij verdient het echt met het geweldige geloofsvoorbeeld dat hij ons heeft nagelaten.”

Tachtig jaar geleden werd de Limburgse missiebisshop Frans Schraven in China vermoord. In ons land is hij vrij onbekend, maar in China wordt hij als een heilige gezien. “ Hij liet een geweldig voorbeeld na.”

2. TWEEDE MGR. SCHRAVENLEZING 2017

De betekenis van het martelaarschap van Mgr. Schraven en gezellen voor de Kerk in China vandaag.

Door pater Jeroom Heyndrickx csm, oud-directeur Verbiest Instituut Leuven.

Binnen China waren jarenlang de katholieke missionarissen en hun werk niet goed gewaardeerd door officiële instanties en ook niet door de doorsnee burger. Sedert de Opiumoorlog worden zij vereenzelvigd met de kolonialisten en imperialisten uit het westen, die China door hun Ongelijke Verdragen leegplunderden en vernederden. Als gevolg daarvan waren katholieke missies in China al een belangrijk doelwit van de Boxers, waardoor duizenden Chinese katholieken zowel als tientallen missionarissen de marteldood stierven. Slechts de Christenen, en allicht enkelen die dicht bij de kerk stonden en het ware werk van de missionarissen kenden, waardeerden echter hun werk wel.

Toen Mao Zhengdong aan de macht kwam werd die indruk nog versterkt. De communisten hebben tijdens de Culturele Revolutie – nog sterker dan ooit tevoren – het imago van de ‘missionaris, imperialist, kolonialist, uitbouter van het volk’ verspreid. Ook al is de Culturele Revolutie lang voorbij en is de houding t.o.v. de kerk officieel sterk gemilderd, het oude negatieve imago van de buitenlandse missionaris leeft voort bij niet-christenen. Voor mij zijn de Scheutist Mgr. Hamer – en de 2000 christenen die in Binnen Mongolië met hem de marteldood stierven – grote martelaren die ik diep in mijn hart vereer als grote heiligen in de Kerk van China. Maar mijn waardering – en zelfs die van duizenden Christenen in Binnen Mongolië vandaag voor hun eigen martelaren – is niet minder ook maar iets te veranderen aan dat negatieve imago.

|

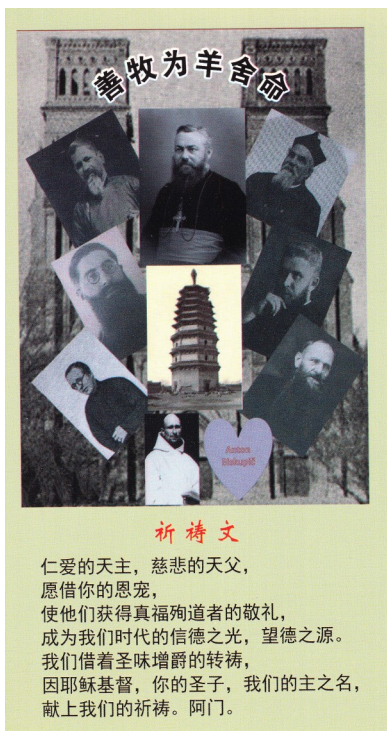
Pater Jeroom Heyndrickx met op de achtergrond, de heer Harry Schraven.

Voor Mgr. Schraven en gezellen ligt dat anders. Zij werden vermoord door Japanners, de grote vijanden van het volk. Wat daarbij van het hoogste belang is, is het feit dat zij werden vermoord terwijl zij Chinese vrouwen verdedigden tegen de Japanse vijand. Daar hebt ge nu enkele van die ‘westerse missionarissen’ die men gewoonlijk ‘imperialisten en kolonialisten’ pleegt te noemen. Maar voor wie hun verhaal kent is onmiddellijk duidelijk dat die scheldnaam niet bij hen past. Niet alleen dat, zij gaven hun leven om de Chinese burgers, vrouwen, te beschermen. Westerlingen – missionarissen dan nog – die levend verbrand worden door de vijand van China omdat zij de Chinese burgers wilden beschermen. Dat is een historisch feit met een nieuwe boodschap.

Het verhaal van Mgr. Schraven en gezellen was uiteraard wel bekend. Er was zelfs een monument opgericht voor hen in Zhengding. Maar eigenlijk kreeg hun verhaal maar weinig aandacht totdat men, op vraag van de Kerk in China en vanuit Nederland, het proces tot Zaligverklaring opende. Hier leert China nu 'een ander type katholieke missionarissen' kennen; geen die als 'imperialisten' door de Chinezen werden vermoord, 'om hun vaderlandsliefde te tonen', maar Westerse missionarissen die hun leven gaven ter bescherming van het Chinese volk tegen de vijand China, en zelfs de Kerk in China, moet nog leren de nieuwe zin van de boodschap van Bisschop Schraven en gezellen te ontdekken en waarderen. Heel China moet dat positieve verhaal nog ontdekken.

Naar gelang die boodschap binnen de Kerk in China, openlijk en met zoveel middelen als mogelijk, wordt verspreid en verkondigd, zet Mgr. Schraven zijn eigen zending als missionaris in China vandaag nog voort. Zijn bijdrage en die van zijn gezellen aan de opbouw van de Kerk in China vandaag is merkwaardigerwijs geschiedschrijvend.

Het is onze taak – die van het eigen dorp en het eigen bisdom van Mgr. Schraven en de gelovige gemeenschap ter plaatse – om ons in te zetten voor die zuivere missionaire opdracht: Mgr. Schraven

en gezellen en hun offer voor de Chinezen en voor de kerk in China bekend te maken in het licht van de blijde boodschap. In hun dood hebben zij het gezicht van Christus laten zien, dat elk mens, Westerling of Chinees, man én (vooral ook) vrouw respect verdient in elk opzicht (beeld van God is).

Meer nog dan de martelaren van de Boxers kunnen zij openlijk door de Chinese Christenen met fierheid erkend worden als 'onze eigen Chinese heiligen'. Het zal nieuw zijn in de Kerk van China dat christenen met veel devotie en verering zullen kunnen bidden: 'Heilige Bisschop Schraven en gezellen, bid voor ons'.

Vanwege de Verbiest Stichting Leuven zijn wij maar al te graag bereid om met alle mogelijke middelen mee te werken aan de verspreiding van de 'boodschap van Mgr. Schraven' voor China en de Kerk in China. Dat te doen is ook duidelijk een bijdrage aan de opbouw van de Kerk in China vandaag.

Leuven 8 oktober 2017

Prentje zoals het in China is uitgegeven.

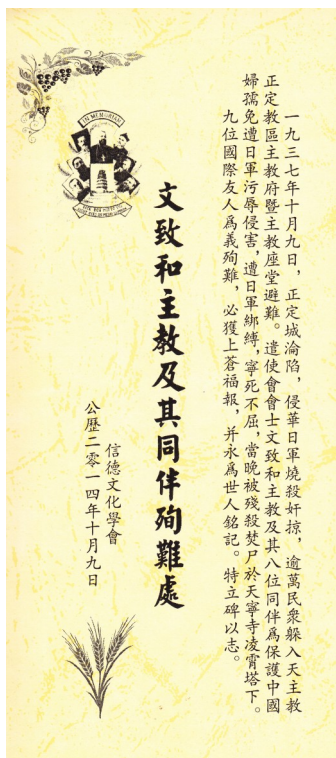
3.DE BOODSCHAP AAN CHINA VAN MARTELAREN IN CHINA

Eind oktober werd in de Chinese hoofdstad een conferentie belegd om de tachtigste verjaardag te markeren van de 'massamoord van Zhengding'. Buitenlandse missionarissen uit vijf verschillende Europese landen onder wie de Nederlandse bisschop Frans Schraven, werden door het Japanse leger gedood bij de poging om het leven van honderden Chinese vrouwen meisjes te beschermen. De gebeurtenis vond plaats op 9 oktober 1937 tijdens de Japanse bezetting, twee maanden vóór de massamoord van Nanjing toen meer dan 300.000 Chinezen werden gedood. De conferentie was georganiseerd door het Institute of Christian Studies of Chinese Academy of Social Sciences and door de Faith Cultural Society of the Catholic Church. De conferentie maakte deel uit van een aantal

initiatieven zowel in China als in Nederland om deze massamoord, waarbij de missionarissen levend werden verbrand te gedenken. In beide landen werd gereflecteerd op 'de betekenis van deze massamoord voor China'.

In Nederland hield Fr. Jerom Heyndrickx CICM van het Verbiest Institute in Leuven de jaarlijkse Mgr. Schravenlezing. Hij benadrukte dat jarenlang binnen China officiële instanties en ook de doorsnee burger katholieke missionarissen en hun werk niet goed waardeerden. Zij werden vereenzelvigd met de kolonialisten en imperialisten uit het Westen, die China hadden leeggeplunderd en vernederd. Tijdens de Culturele Revolutie versterkten de communisten dat imago van 'imperialist, kolonist en uitbuiters van het volk' nog meer. Enkel de christenen kennen en waarderen het ware werk van de missionarissen. Het oude negatieve imago van de buitenlandse missionaris leeft voort bij de niet-christenen.

Bidprentje zoals het in China in 2017 werd uitgegeven.

Maar het verhaal van de missionarissen Mgr. Schraven en gezellen nuanceert dat negatieve imago. Werden vroeger missionarissen vermoord omwille van dat negatieve imago door de Chinezen, in hun geval is iets heel anders aan de hand. Zij werden vermoord door de Japanners, 'de grote vijanden van China'. Bovendien werden ze vermoord vanwege hun verdediging van Chinese vrouwen. Dit is een historisch feit, dat een heel nieuw licht werpt op dat negatieve imago. 'Hier leert China een ander type katholieke martelaren kennen', missionarissen die hun leven gaven uit liefde voor het Chinese volk. China en zelfs de kerk in China moet nog leren de nieuwe betekenis van de boodschap van bisschop Schraven te ontdekken en waarderen', aldus Fr. Heyndrickx. 'Zo zet Mgr. Schraven zijn zending als missionaris in China vandaag nog voort'. Daarin dragen de martelaren bij aan de opbouw van de kerk van China vandaag. Dit verhaal kreeg maar weinig aandacht totdat men het proces voor hun zaligverklaring opende op verzoek van China. Dit bracht een overvloed aan bronnenmateriaal aan het licht, dat dit verhaal van de missionarissen-martelaren staafde als een historisch feit.

Tijdens de conferentie eind oktober werd dit erkend door wetenschappers en professoren van de Chinese Academie van Sociale Wetenschappen, het grootste historisch en sociaal onderzoekscentrum in de Volksrepubliek China, de denktank van de overheid in Peking. De conferentie ging zelfs verder en vroeg aandacht voor de bijdrage van missionarissen in het algemeen aan de ontwikkeling van de Chinese samenleving, speciaal op het terrein van opvoeding, cultuur en caritatief werk ten gunste van de meest hulpbehoevenden. Gepleit werd voor een objectieve en rechtvaardige kijk op het werk van de missionarissen.

De conferentie maakte duidelijk dat het scheldwoord 'imperialisten en kolonialisten' niet zonder meer van toepassing is op martelaren die hun leven gaven voor de Chinezen. De erkenning van de humanitaire bijdrage van de missionarissen aan het Chinese volk in aanwezigheid van politieke vertegenwoordigers is een belangrijke inbreng bij het nuanceren van de officiële lezing over de

missionarissen bij de communistische autoriteiten in China. Hierin kan deze conferentie baanbrekend worden genoemd.

‘In hun dood hebben zij het gezicht van Christus laten zien, dat elk mens, westerling of Chinees, man én (vooral ook) vrouw respect verdient als beeld van God’, aldus Fr. Heyndrickx. Met deze boodschap is Mgr. Schraven indertijd zijn zending als missionaris in China begonnen. Een eventuele zaligverklaring zal zelfs werken als een megafoon van die boodschap aan China.

4. UIT DE CONFERENTIE OVER MGR. SCHRAVEN C.S. IN PEKING

Op het 19de partijcongres van de communistische partij in oktober in Peking gaf president Xi Jinping helder de rol aan van religies in China. Religies in China moeten Chinees zijn in oriëntatie en de partij zal actieve begeleiding geven zodat religies zich correct kunnen aanpassen aan de socialistische samenleving. Religies moeten de kernwaarden van het socialisme gebruiken bij hun ontwikkeling en de religieuze cultuur voeden met deze Chinese waarden.

Meteen na het partijcongres volgde op 25 oktober naar aanleiding van de 80ste verjaardag van het bloedbad van Zhengding in Peking een conferentie. Daarop waren de volgende geluiden te horen:

In de openingstoespraak van Prof Zhuo Xinping: ‘Deze conferentie is een positieve reactie op het 19de partijcongres dat pleitte voor aanpassing van religie aan het Chinees socialisme. Bisschop Schraven leerde waarvoor men moet staan’.

Priester J.B.Zhang hield een pleidooi voor gezamenlijk beheer van de vroegere kathedraal en de zo spoedig mogelijke teruggave en herstel van de oorspronkelijke vorm van het gebouw. Het moet gebruikt worden als getuigenis van de geschiedenis van de anti-Japanse oorlog en als basis voor de bevordering van het patriottisme.

Foto: midden Prof.Zhuo en rechts naast hem Mgr. Ma.

Mgr. Ma (voorzitter van de Chinese bisschoppenconferentie): ‘De geschiedenis recht doen in zijn oorspronkelijke functie kan de toekomstige generaties inspireren voor enthousiaste vaderlandsliefde’.

Hij vertelt over zijn bezoek aan de gedenkkapel in Broekhuizen vorst en het kunstwerk van pater Jan Haen . Hij zag daar bisschop Schraven staan als een berg die de trieste Chinese vrouwen achter zich verbergt. ‘Ik kon zien dat de bisschop woedend was en tegen het Japanse leger zei: ‘Neen, doe dat niet!’ . Ondanks de brutaliteit van de Japanse soldaten vereiste zijn geloof dat hij moedig opstond en zijn kostbare leven gaf’.

Prof Zhang Jian: ‘Ik denk dat Mgr. Schraven een zeer nobele geest is die kan worden geïntegreerd in onze nationale geest en een belangrijk onderdeel kan worden van de geest van onze nationale Chinese natie’.

Prof Li Qiuxiu: ‘Schraven stierf om Chinese vrouwen en kinderen te redden, om vluchtelingen te redden. Dit weerspiegelt een soort liefde, een geest die we echt moeten gaan verkennen en overdragen’.

Prof Yang Xiaoting: ‘Mozes leidde de Israëlieten uit Egypte. Dat was liefde voor zijn volk. Vaderlandsliefde. Een concrete patriottische daad. De tijd van Jezus laat zien dat Jezus bereid was de zwakken te beschermen en compassie te hebben, zelfs om te worden opgeofferd voor de verlossing van de mensheid en Redder van de mensheid te worden. De missionarissen Schraven en gezellen waren eigenlijk de voortzetting van de openbaring in de Bijbelverhalen dat ze

indertijd werden opgeofferd om de toenmalige vluchtelingen te beschermen’.

Priester Peter Zhao (vicaris-generaal van het bisdom Peking): ‘Vanuit academisch oogpunt moet de waarheid van de geschiedenis erkend worden’. (bedoeld is de waarheid over het historisch feit van de moord op Mgr. Schraven en gezellen).

Prof Zhuo Xinping hield de slottoespraak en vatte de conferentie samen. Hij is de directeur van het Instituut van Wereldreligies van de Academie van Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Peking. Enkele citaten uit zijn slotwoord:

“De conferentie was historisch van minder betekenis omdat bijdragen in de diepte en breedte ontbraken, maar was wel van grote sociale en politieke betekenis...

...Gemist wordt een eerlijke, objectieve beoordeling van de hele katholieke gemeenschap in onze Chinese samenleving... Er is nieuw onderzoek nodig om de rol van de katholieke kerk te evalueren...

We weten dat het bewustzijn van de katholieke kerk in de hele Chinese samenleving geleidelijk aan het veranderen is, maar ze heeft nog niet genoeg kracht ontwikkeld. Het tempo is niet snel...Er zijn een aantal evenementen nodig om dit te promoten. Deze conferentie droeg bij aan die promotie. Deze conferentie is een **kwalitatieve doorbraak** bij de evaluatie van de hele katholieke kerk en de beoordeling van buitenlandse missionarissen. Een grote stap voorwaarts. Dit is een **lentedag** bij de evaluatie van de katholieke kerk in China.

Deze conferentie is een eerbetoon en volledige erkenning van de historische waarheid dat deze missionarissen (Mgr Schraven en gezellen) hun leven gaven voor Chinezen...”

5. ‘WIJ DANKEN HEM UIT DE GROND VAN ONS HART’.

Interview over martelaar bisschop Schraven

Interviewer: pastoor Anthony Sun van Zhengding.

Geïnterviewde: Anna Renzhijing

Op 2 maart 2017

Locatie: in haar woonhuis in Zhengding.

S. Hoe heet je, oma?

A. Renzhijing.

S. Hoe oud ben je?

A. Ik ben 91 jaar. Ik ben geboren op 30 augustus 1930 en heet Anna.

S. Ben je als kind al naar de kerk in Zhengding gegaan?

A. Ik ben er vaak heen gegaan. Er was een katholieke school en ik ging naar school toen ik 8 of 9 jaar

oud was. Er waren ook niet-katholieken. Er waren heel wat mensen.

S. Heb je bisschop Schraven vaak gezien toen je naar school ging?

A. Ja, als kind ik zag hem.

S. Heeft bisschop Schraven je als kind de catechismus geleerd?

A. Dat herinner ik me niet.

S. Heb je de mis bijgewoond en bij de processie bloemen gestrooid?

A. Ja, dat deed ik. Ik strooide bij de processie bloemen en ik herinner me dat goed.

S. Op welke manier maakte bisschop Schraven indruk op jou?

A. Ik wist als kind dat bisschop Schraven werd ontvoerd en iedereen wist dat.

S. Dit jaar 2017 is de 80ste verjaardag van de marteldood van de bisschop. Wist je waarom de bisschop toen deze katholieken beschermde?

A. Omdat er zoveel mensen naar de kerk vluchtten. Er waren katholieken en niet katholieken. De kerk was vol mensen omdat zij voelden dat het een veilige plek was. Er waren honderden mensen. De Japanners zeiden de bisschop dat zij 200 vrouwen voor de soldaten wilden uitzoeken. Maar de bisschop ze hen dat hij de verantwoordelijkheid had deze mensen die naar de kerk waren gevlucht te beschermen. Daarom waren de Japanners kwaad en ontvoerden zij de bisschop met acht of negen tot tien mensen.

S. Het waren er negen. Een van hen was een man die van Peking kwam en wist hoe een orgel te repareren.

A. De Japanners bonden hen met wit tafellaken en goten petroleum over hen, duwden hen in de 'Houten Pagode' en staken hen in brand.

S. Heb jij de Japanse soldaten gezien?

A. Natuurlijk heb ik dat.

S. Ik hoorde dat de Japanse soldaten veel mensen bij de 'Noordelijke Poort' hebben gedood.

A. Ja. Zij doodden de mensen toen zij de 'Noordelijke Poort' binnengingen en zij doodden mensen als ze hen zagen vanaf de 'Noordelijke Poort' tot aan de kerk.

S. Ik hoorde dat er niet alleen honderden mensen waren, zelfs de tuin en de muren van het missieterrein waren vol met mensen.

A. Ja, iedereen was bang en vluchtte naar de kerk.

S. Ik hoorde van een oude man die ouder is dan u, 95 jaar oud, dat de kerk vol mensen was. Heb je gezien dat de bisschop ontvoerd werd?

A. Ja, dat heb ik gezien. De Japanners bonden de bisschop en de priesters, ontvoerden hen en verbrandden hen.

S. Heeft iemand geholpen bij het verzamelen van de as na de verbranding?

A. Nee, nee, niemand durfde dat te doen omdat de Japanners net kwamen.

Mevrouw Anna Renzhijing tijdens het interview.

S. Wist je hoe lang de Japanse soldaten op het missieterrein bleven nadat de bisschop en priesters verbrand waren?

A. Ze bleven acht jaar en gingen weg. De bisschop en de priesters waren door het vuur omgebracht. De Nederlandse bisschop en priesters hoorden dat zij kwaad waren. De Japanse voorhoede verbrandde de bisschop en de priesters. De achterhoede praatte vriendelijk met de Franse missionarismen en bood excuus aan. Ze zeiden dit of dat en later richtten ze twee monumenten op.

S. Plaatsten zij het monument bij de 'Houten Toren'?

A. Ik denk op beide plaatsen. Er was er een bij de 'Houten Toren'.

- S. Wist je dat er iemand kwam om de bisschop na zijn dood te vervangen?
- A. Ja, de priester Kong, die kwam van ons dorp.
- S. Kwam bisschop Schraven naar de school om je te ontmoeten of voor een verhaal of om wat te praten?
- A. Dat herinner ik me niet.
- S. Wanneer wist je dat bisschop en de priesters verbrand waren?
- A. We kwamen het om acht uur te weten.
- S. Hoe wist je dat de bisschop en de priesters verbrand waren?
- A. Zij ontvoerden de bisschop en de priesters. Hoe kon iedereen daar niet vaak aan denken.
- S. Je was niet bij de verbranding van de bisschop en de priesters aanwezig. Ben je er heen gegaan om te kijken?
- A. Nee, ik durfde niet. En iedereen was erg verdrietig.
- S. Was je bij de mis aanwezig toen de bisschop nog leefde?
- A. Ja, ik woonde de mis bij toen ik nog erg jong was. Ik had witte kleren aan en droeg een bloemkrans bij de processie.
- S. Hernam de school de lessen na de dood van de bisschop?
- A. Ja, langzaam aan werd de school weer normaal.
- S. Hield de Japanse priester een herdenkingsmis na de dood van de bisschop en de komst van zijn familie?
- A. Dat herinner ik me niet. Ik was pas een kind. Niettemin wist iedereen dat de bisschop verbrand was.
- S. Hoe lang ben je op de school gebleven totdat je je studie kon voortzetten?
- A. Tot aan mijn diploma. Ik was toen dertien of veertien jaar.
- S. Is je tante (zuster) in de kerk geweest?
- A. Ja, zij was mijn tante. We waren even oud en zaten in dezelfde klas.
- S. Kreeg je te eten toen je op school zat?
- A. Ja.
- S. Ik hoorde dat enkele dagen voordat de bisschop vermoord werd, die mensen in het begin kool aten, maar dat zij later bladeren aten omdat er zoveel mensen waren.
- A. Dat kan ik me niet herinneren.

Een onbekende foto van bisschop Schraven was te zien in China. Op de achtergrond de oude keizerlijke klokkentoren.

- S. Zijn er nog mensen in leven van dezelfde leeftijd als jij?
- A. De katholieken van mijn leeftijd zijn bijna allemaal gestorven. Ik kan me geen niet-katholieken herinneren. Er waren veel niet-katholieken.
- S. Wij gaan dit gesprek dit jaar meenemen naar de familie van de bisschop. Is er iets dat je tegen hen zou willen zeggen?
- A. Je kunt ze wel zeggen dat bisschop Schraven verbrand werd voor de mensen en dat hij de marteldood stierf voor ons. Wat verdrietig!. Ik kan dit mijn leven lang niet vergeten. **Wij danken hem uit de grond van ons hart.**
- S. Jij bent getuige van martelaar Schraven. Wij zullen dit gesprek naar zijn familie brengen.
- A. Goed, als je de familie van de bisschop ontmoet, doe onze groeten.

6. LENTE VOOR DE KERK IN CHINA?

Artikel verschenen op *Franciscanen.nl*, november/december 2017.

Provinciaal Overste van de Nederlandse Franciscanen Rob Hoogenboom en missieprocurator Piet Bots waren van 10 tot 24 oktober in China om daar onder meer de plekken te bezoeken waar van 1870 tot 1957 meer dan honderd Nederlandse broeders woonden en werkten. Beiden sloten zich aan bij een pelgrimstocht, georganiseerd door de de Mgr. Schraven Stichting. De provinciaal blikt kort terug.

We hebben gehoor gegeven aan de oproep vanuit China om de locatie te bezoeken waar de franciscaan Aemilianus van Heel op 8 oktober 1938, 31 jaar oud, vermoord is. Dat gebeurde nadat hij tijdens de Japans-Chinese oorlog een Japanse commandant had neergeslagen die meisjes en vrouwen van zijn missiepost wilde meenemen. Bij aankomst onthaalden parochianen ons met applaus. Ze lieten ons het hol in de rots zien waar Aemilianus verbleef - daar is nu een klein museum aan hem gewijd - en gingen met hen naar zijn graf en de pas onthulde gedenksteen waar we een viering hielden en bloemen plaatsten (foto: Rob Hoogenboom plaats bloemen bij het monument voor Aemilianus van Heel, samen met bisschop Peter Wu Junen van Yuncheng).

'Troostmeisjes'

Eerder gingen we naar Zhengding waar de Limburgse missiebisschop Frans Schraven (lazarist) en acht van zijn gezellen in 1937 op gruwelijke wijze door Japanse soldaten om het leven zijn gebracht. Hij had geweigerd om vrouwen, die toevlucht hadden gezocht in zijn missiepost, uit te leveren als 'troostmeisjes'. Inmiddels heeft de Chinese overheid erkend dat buitenlandse geestelijken in oorlogstijd aanzienlijke humanitaire hulp verleend hebben aan mensen in nood. Daarmee is het beeld gecorrigeerd van hen als spionnen en verlengstuk van buitenlandse regeringen. Deze erkenning brengt een zalig/heiligverklaring van de bisschop dichterbij.

Pater Rob Hoogenboom plaatst bloemen op het graf van p. Aemilianus van Heel. Naast hem bisschop Wu van Xinjiang.

Vitale kerk

In het bisdom Changzhi (voorheen Luanfu) trokken we op met de vier franciscanen Odorico, Isidoro, Kobe en Bosco, die pastoor zijn buiten de stad Changzhi. Er werken 46 priesters in dit diocees, en dan zijn er nog 80 uit dit bisdom die elders werken. Steeds vertelde bisschop Peter Ding Lingbin van Changzhi dat de vele roepingen vruchten zijn van het gedegen werk van Nederlandse franciscanen. Zij hebben het geloof in de families geplant. Daarom waren ze zo blij met onze komst en als vanzelf ontstonden plannen om met franciscaanse zusters en broeders Nederland te bezoeken om te ontdekken waar zij als gelovigen vandaag komen, en om met behulp van het China-archief hun eigen geschiedenis te schrijven. We ontmoetten een vitale kerk in dit deel van China. Volgt na een lange, harde winter een lente voor de kerk in China?

7. KORTE BERICHTEN:

Anekdote. Een mevrouw bedankte me voor het mooie boek dat ze gratis mocht ontvangen van de

Limburgse radio? Een boek van de Limburgse radio? Ik ben verrast en nieuwsgierig. Hoezo? Wel, op de radio kon iemand een boek winnen als men wist te zeggen wie bisschop Frans Schraven was. 'Jij hebt me over hem verteld. Ik belde meteen op en won het boek. Bedankt'.

Een verzoek: In een mail uit Frankrijk vraagt een abbé om een relikwie van Mgr. Schraven. Jammer dat dit onmogelijk is. 'Maar waarvoor wilt u het gebruiken?' Antwoord: 'Ik ben bisschop in Frankrijk. Ik ben geraakt door dit verhaal en wil graag een relikwie van Mgr. Schraven in mijn borstkrans dragen'.

Een droom: Om negen uur 's morgens gaat de telefoon. Een bekende stem vertelt:

'Ik heb vannacht over bisschop Schraven gedroomd en ik moet je die droom meteen vertellen. Ik droomde dat ik in bed lag. Aan mijn voeteneinde zaten drie zussen van de Braziliaanse bisschop Helder Camara. Ze vroegen mij te vertellen over de laatste levensjaren van Helder Camara. Ik heb hem van nabij gekend. Toen kwam ineens iemand binnen en begon te praten over de zaligverklaring van Mgr. Schraven. Ik dacht: 'Wat komt die nou met een kul verhaal, waar slaat dit op'.

Toen verscheen Helder Camara zelf en zei, draaiend met zijn vinger:

'Laten we ophouden met rondom onszelf te draaien en open staan voor het volk. We zijn allemaal broers en zussen'. Toen werd ik wakker.

Mgr. Schravenlezing 2017:

Dit jaar werd twee keer het woord gevoerd tijdens de jaarlijkse Mgr. Schravenlezing op zondag 8 oktober. De eerste lezing is te vinden op de website van de Mgr. Schraven Stichting onder de rubriek Schravenlezing.

Bezoek uit Hong Kong

Op zondag 1 oktober bracht pater Paul Kao, overste van het Trappistenklooster in Hong Kong voor de derde keer in zijn leven een bezoek aan de Gedenkkapel in Broekhuizen. Hij kwam terug van het Generaal Kapittel in Assisië en was onderweg terug naar Hong Kong. Hij volgt steeds met veel interesse de ontwikkelingen van de Schraven Stichting en met name de zaligverklaring, die ook van

toepassing is op een vroeger lid van zijn klooster dat toen nog in Zhengding stond. Zijn oudste medebroeder is pater Benedict, die nog in Zhengding is ingetreden. Hij is inmiddels 100 jaar oud, althans volgens de Chinese telling. In China telt men ook de 9 maanden zwangerschap mee!

Voor het eerst zag Pater Paul Kao de Gedenkkapel nu helemaal gerealiseerd. Bij zijn eerste bezoek bestonden er alleen nog maar plannen.

Links naast pater Kao op het schilderij de trappist Emmanuel Robial die samen met Mgr. Schraven werd vermoord.

Secretariaat Mgr. Schraven Stichting: Kloosterstraat 54, 6369 AE Simpelveld, tel. 0455445419

Website: www.mgrschraven.nl Contact: info@mgrschraven.nl

Facebook: www.facebook.com/mgr.schravenstichting

Bankrekening Mgr. Schraven Stichting: NL74RABO0148175341 BIC: RABONL2J.
Voorzien van de ANBI-status. RSIN-/fiscal nummer 8201 666 50